

El comando responsable va ser localitzat a la població de Lliçà de Munt. Dos dels seus tres integrants van ser abatuts per les forces de seguretat. En el pla polític es van posar les bases per a la transformació de KAS eliminant HASI, el partit que suposadament el dirigia. L'Esquerra Abertzale donava mostres de cansament, patia un cert bloqueig ideològic, tàctic i discursiu. Necessitava una renovació. El Moviment d'Alliberament Nacional Basc no n'era conscient, però ja tenia instal·lada la crisi en el seu interior.

"Som anarquistes organitzats"

Entrevista Tasio Erkzia

Tasio Erkzia. Lesaka (Navarra), 1943. Ex seminarista i antic membre de la Mesa Nacional d'Herri Batasuna en la dècada dels 80. Ha sigut parlamentari autonòmic i regidor a l'ajuntament de Bilbao. Imparteix classes en una ikastola de la capital biscaïna des de 1971. Defensa el treball en comú amb els moviments populars per ampliar el cos social i polític de l'Esquerra Abertzale.

Com afronta l'independentisme basc els anys 80?

Quan es va posar en marxa l'Estatut d'Autonomia, determinats sectors de la població el van rebre expectants, no tant per la il·lusió política que suposava, que era força reduïda, sinó pels nombrosos llocs de funcionari i de càrrecs polítics que es preveïen crear amb la nova administració. A partir de llavors, l'Esquerra Abertzale es va veure obligada a nedar contra corrent. La principal tasca va ser desenganyar la gent de la bondat d'un marc jurídic i polític que ningú sabia encara com funcionaria. La resta dels partits van oferir al poble noves estructures administratives com si fossin caramels. Nosaltres, en canvi, els fèiem veure que això eren petites parcel·les de poder que no ajudaven a construir la nació basca perquè es tractava d'institucions absolutament dependents de Madrid, que dividien el sud d'Euskal Herria. Vam intentar demostrar amb dades i fets que el Parlament de Vitòria és de paper i que el govern basc és una titella del de

Madrid. Ens vam veure obligats a fer un treball pedagògic orientat a que el poble no s'empassés l'esquer de la reforma.

Què significa per a vostè ser de l'Esquerra Abertzale?

Tot el que sóc. Em sento part d'una comunitat lingüística i cultural anomenada Euskal Herria. Estic plenament identificat amb aquesta identitat i sento com a pròpies totes les dificultats que troba per desenvolupar-se. El treball diari de l'educació en euskera, les activitats lúdiques i culturals del meu temps lliure, i la meua militància política formen un tot inseparable. Ser de l'Esquerra Abertzale és una manera de lluitar pel desenvolupament de la pròpia personalitat.

156

I què implica formar part d'aquest col·lectiu?

És la part negativa perquè, evidentment, implica la constant repressió que patim des dels dos Estats. L'actitud antidemocràtica de l'Estat espanyol i França impedeix el nostre desenvolupament com a nació basca.

En el cas basc, quin paper han jugat els moviments populars?

A Euskal Herria sempre hi ha hagut una gran capacitat d'autoorganització. Són pocs els pobles al món que, més enllà de les institucions i dels mateixos partits polítics, han estat capaços de crear un moviment educatiu de la dimensió de les ikastoles o AEK, o de fer dos diaris –un d'ells exclusivament en euskera–, que es van tancar per ordre de jutges titelles dels neofranquistes del PP. I, a més, els dos mitjans de comunicació van ser substituïts de nou sense pràcticament ajut institucional i gràcies a la subscripció popular. El mèrit d'aquesta capacitat d'autoorganització és del poble i supera les sigles polítiques. Molts dels que treballen o han treballat en els moviments populars tenen a l'Esquerra Abertzale com a referència política. I no perquè nosaltres haguem creat aquests moviments, sinó perquè senzillament s'identifiquen amb la nostra manera de fer política i d'actuar, donant el protagonisme al ciutadà. Davant les preocupacions del carrer ens veuen treballant colze a colze amb ells. Per això ens respecten i ens miren amb simpatia, encara que alguns no estiguin d'acord amb la nostra línia política.

Però han existit tensions entre l'Esquerra Abertzale i els moviments socials.

En un moviment tan viu i dinàmic sempre es donen debats i discrepàncies. Tot i que, en principi, l'Esquerra Abertzale té clar que s'ha de respectar l'autonomia organitzativa i funcional dels moviments socials, en la pràctica la temptació de dirigir-los a la nostra manera o d'influir-los políticament a favor nostre ha estat constant. S'han comès errors, sens dubte. Però també cal reconèixer que sense l'Esquerra Abertzale no es pot entendre la gran capacitat d'autoorganització a Euskal Herria. Constituint la referència de la revolta davant el sistema, i som un exemple en l'intent constant per potenciar una societat participativa a tots els nivells.

157

La violència d'ETA ha condicionat aquesta relació?

En determinats moments de molta pressió mediàtica la qüestió de la violència ha pogut dificultar les relacions amb els moviments socials però, en general, no ha sigut un factor determinant.

Sovint l'han acusat de col·laborar amb ETA o l'han titllat de terrorista...

Resulta desagradable i molt dur que els que més patim les conseqüències de l'enfrontament polític i armat entre l'Estat espanyol i Euskal Herria, i els que més ens esforcem per superar-lo, se'ns faci responsables del conflicte. És injust però aquesta pressió contra la militància de l'Esquerra Abertzale no prové del poble, sinó dels polítics, de determinats mitjans de comunicació, de sectors policials i militars o de persones molt recalci-trants. Tothom sap que la nostra responsabilitat en els atemptats és nul·la. Tampoc poden aïllar-nos perquè l'Esquerra Abertzale està present en tots els àmbits de la societat.

Quan sorgeix aquesta connexió amb la societat?

A partir de 1965 comença a crear-se a Euskal Herria el cos social de l'abertzalisme d'esquerres que no tenia representació en cap formació política. En aquell moment els partits estaven prohibits però hi havia una vida i un dinamisme socials que unia moltes voluntats. Encara que sembli contradictori, nosaltres sempre hem dit que som anarquistes organitzats. En temps del franquisme no existia aquesta base social tan organit-

zada i conscient com és ara l'Esquerra Abertzale. En aquella època aquesta massa social funcionava malgrat no disposar ni de partits ni d'una premsa que li donessin orientacions polítiques clares. Es donava una sintonia amb els aspectes més importants del projecte i ens uníem en diferents formes de lluita política, sense unes sigles concretes que plasmessin aquest espai polític.

158

Com antic seminarista, pot explicar la relació Església basca-Esquerra Abertzale? En la mesura que la dictadura franquista s'abonava amb uns estats d'excepció que comportaven detencions, tortures i presó, vam ser molts els seminaristes interpel·lats per tanta injustícia. Alguns van ingressar a ETA i d'altres van lluitar des de l'àmbit cultural. Però no hi ha una identificació entre Església i abertzalisme, sinó que la flama del nacionalisme progressista pren amb força en els sectors més sensibles davant la injustícia i la persecució. Precisament, els valors humanistes es fomenten en els seminaris. Amb tot, la majoria dels que van passar pel seminari i han acabat en política, han sigut militants de l'Esquerra Abertzale.

I la relació amb el PNB, com la defineix?

Tenim una relació d'amor-odi. D'amor perquè coincidim en molts aspectes: la voluntat de sobirania, la defensa de la llengua i la cultura basques... Cal tenir present que vivim en un país petit i a cada família n'hi ha un del PNB i un de l'Esquerra Abertzale! I d'odi perquè el PNB, durant trenta anys, ha sigut el fidel aliat del govern espanyol i s'ha sumat a la seva política repressiva. El PNB ens considera un rival electoral molest perquè denunciem les seves ambigüitats, corrupcions i claudicacions polítiques. El seu objectiu ha estat afeblir-nos o fer-nos desaparèixer. Malgrat això, sempre han existit canals de comunicació fluïts entre ells i nosaltres, fins i tot en moments difícils. Tenim clar que ens necessitem mútuament: Al PNB i també al sindicat ELA, entre d'altres, perquè un procés sobiranista no serà possible sense una majoria social. I ens necessiten perquè l'Estat espanyol i el francès no ens regalaran res. Els pobles s'alliberen amb lluita i esforç diaris i el PNB, sense nosaltres, és incapaç d'aconseguir-ho. ■